

nieuwe boeken, verslagen e.d.

Praktische Vogelkunde

Door een groot aantal ornithologen in West-Duitsland zijn artikelen geschreven die een leidraad voor de veldornitholoog kunnen zijn. Peter Berthold, Einhard Bezzel en Gerhard Thielcke, die zelf een belangrijk aandeel in de tekst hebben gehad, zorgden ervoor alle artikelen samen in één boek te brengen. Ondermeer worden besproken: uitrusting en werkwijze in het veld, gidsen en kaarten, optische uitrusting, kijkers, fotografische uitrusting, aantekeningmethoden, notitieboek, bandrecorder, nestkaarten, rui- en gewichtkaarten, vogelvangst en het ringonderzoek, geluidsopnamen, automatische registratie in het veld, andere hulpmiddelen (zoals stopwatch, hoogtemeter, kompas), kwalitatieve onderzoeken, zeldzaamheden en uitzonderingsgevallen, soortenlijsten, onderzoeken bij broedbiologie, trek en dergelijke, kwantitatieve onderzoeken, dichtheden van broedparen, vogeltrek, broedbiologie, gedrag, populatiedynamiek, biometrie, voedselbiologie, dagen jaarpriodiekken. Buiten deze aanbevelingen voor in het veld worden ook een aantal raadgevingen voor het werk aan de schrijftafel gegeven, onder andere over het verzamelen van literatuur- en waarnemingsgegevens, uitwerken van waarnemingen en literatuurgegevens, uitzoeken van data, statistische uitwerkingmethoden, grafische voorstellingen en afbeeldingen, verspreidingskaarten, klaarmaken van drukklare manuscripten, hoe men een voordracht moet houden en het verkrijgen van literatuur.

Alles met een bepaalde Duitse grondigheid samengesteld, maar naar de literatuur te oordelen voornamelijk geënt op Duitse gegevens. Waarbij moet worden vastgesteld dat hoofdstuk 2.2 'Statistische Auswertungsmethoden' (pagina 73-115) velen 'boven de pet' zal gaan terwijl er in verhouding aan dit onderwerp te veel tekst wordt gebruikt. Een boek dat velen de weg verder zal wijzen en vele anderen op goede ideeën zal kunnen brengen.

P. Berthold, E. Bezzel, G. Thielcke: *Praktische Vogelkunde*. 158 pagina's, 24 afbeeldingen (1980). Uitg. Kilda Verlag, Grev. Prijs DM 29,80.

The Birds of the Western Palearctic

Vrijwel tegelijkertijd met Band 9 (Columbiformes-Piciformes) van het 'Handbuch der Vögel Mitteleuropas' verscheen Volume II van *The Birds of the Western Palearctic*. Gelukwens uit de hele wereld hebben de uitgever de moed gegeven dit grote werk met kracht aan te pakken. Voor diegenen, die voor een ornithologisch handboek willen inschrijven bestaat nu nog de kans zo eens per jaar één deel te ontvangen, dat weer moeilijker (lees kostbaarder) betaalbaar wordt als er zoals van bovengenoemd 'Handbuch' reeds 8 delen zijn verschenen! Van dit 'Handbook' zullen 7

delen verschijnen met beschrijvingen van 740 vogelsoorten, waarvan zo'n 600 broedvogels. In deel 2 worden 97 vogelsoorten behandeld (Accipitridae, Pandionidae, Falconidae, Tetrastoridae, Phasianidae, Numididae, Meleagrididae, Turnicidae, Rallidae, Grouidae, Otididae), de stootvogels, hoenderachtigen en kraanvogelachtigen (loophoenders, rallen, kraanvogels en trappen).

Alle belangrijke soorten zijn meermalen afgebeeld (ook in kleur) en aan het eind van het deel ook de eieren in kleur. Aan elke broedvogel worden gemiddeld 6 pagina's tekst besteed. De tekst behandelt alle wetenschappelijke details van beschrijvingen van het verenkleed en veldkenmerken, over het voorkomen en biotoop tot broed- en trekgegevens toe. Vele kaartjes en sonagrammen van de geluiden zijn belangrijke aanvullingen bij de tekst, evenals de melograms en jaarcyclus tabellen. Bij elke soort worden de namen in het Nederlands, Frans, Duits, Russisch, Spaans en Zweeds vermeld. Alleen van de Engelse, Franse en Duitse namen is óók een index.

Per soort wordt een uitgebreide literatuurlijst toegevoegd. De illustratoren van dit deel zijn C.J.F. Coombs, Peter Hayman en Ian Willis. Een uitgebreid redactie-team, dat medewerking verkreeg van vele experts is waarborg voor een bijzonder goed handboek dat voor serieuze ornithologen, die Engels kunnen lezen, een onontbeerlijk naslagwerk is.

Onder hoofdredactie van Stanley Cramp, met medewerking van K.E.L. Simmons, Robert Gillmor, P.A.D. Hollom, Robert Hudson, E.M. Nicholson, M.A. Ogilvie, P.J.S. Olney, C.S. Rosselaar, K.H. Voous, D.I.M. Wallace en Jan Wattle: *Handbook of the Birds of Europe, the Middle East and North Africa. The Birds of the Western Palearctic. Volume II: Hawks to Bustards*. 695 pagina's, vele illustraties (1980). Uitg. Oxford University Press, Oxford-London-New-York. Prijs £ 30,00. Het boek kan nu voor f 151,50 (inclusief portokosten) besteld worden bij Hoidan Books Ltd, 15 North Parade Avenue, Oxford OX2 6LX, Engeland, tel. 09 44 865 57971 ter attentie van Cornelis J. Veer in de Nederlandse taal. Betaling, na ontvangst, op Nederlands gironummer.

Zeevogels

In de zelfde uitvoering als 'Roofvogels' van Leslie Brown is nu een vertaling verschenen van 'Seabirds, their biology and ecology'. Recentelijk zijn er vele nieuwe gegevens over zeevogels verkregen en de auteur, Bryan Nelson, heeft hiervan een ruim gebruik gemaakt. Achtereenvolgens treffen wij de volgende hoofdstukken in het boek aan: de zeevogels van de wereld, de oceanen, voedsel en voeding, broedgedrag, broedecologie, broedbiologie, trek- en zwerfbewegingen, zeevogel-populaties, de zeevogel en de mens, lijst met soortnamen en enkele gegevens per soort, bedreigde soorten en een literatuurlijstje. Ofschoon het boek geen samenvatting van het wetenschappelijk onderzoek is, hoewel daar wel een ruime mate van is geprofiteerd, is meer getracht een zodanig boek over zeevogels te maken dat geen enkel aspect van hun levensloop wordt verwaarloosd. Vanzelfspre-

kend moet men zich bij de behandeling van zo'n veelomvattend onderwerp als alle zeevogels in de gehele wereld vaak aanzienlijk beperken. Het boek sluit in vele gevallen prachtig aan bij Elseviers Zeevogelgids, die ook zeer binnenkort zal verschijnen. Het is alleen jammer dat de vertaler, die overigens zeer concentieus te werk ging, zich niet aan de sommige officieel door de Commissie voor de Nederlandse Avifauna (CNA) vastgestelde namen heeft gehouden en bij het gebruik van de andere nog niet officieel vastgestelde Nederlandse namen geen overleg heeft gepleegd. Hierdoor wordt helaas het gebruik van uiteenlopende Nederlandse namen voor hier niet voorkomende zeevogels sterk in de hand gewerkt, hetgeen in bepaalde gevallen veel verwarring kan stichten. Behandeld worden de pinquins, albatrossen, stormvogels en pijlstormvogels, stormvogeltjes, 'duikstormvogels', keurkringvogels, pelikanen, Jan van Genten en rotspelikanen, aalscholvers, fre-gatvogels, jagers, meeuwen, sterns, schaar-bekken, alken, zeekoeten en papegaaidui-kers. Evenals in de zeevogelgids zijn ook hier de zeeduikers buiten beschouwing gelaten. Met de foto van de Kleine Stern op pagina 85 moet de Dwergstern zijn bedoeld.

Zeevogelliefhebbers, en die zijn er in ons land heel wat, zullen in dit prachtige boek veel interressants van hun gading weten te vinden.

Bryan Nelson: Zeevogels. 224 pag., 36 kleurenfoto's, 40 zwart/wit foto's, 60 tekeningen, kaartjes en schema's. Nederlandse vertaling door J.J.C. Tanis (1980). Uitg. W. Gaade B.V., Amerongen. Prijs f 64,90.

Strand- en watervogels

Dit boekje is een vervolg op het in de zelfde serie verschenen 'Vogels zien en leren ken-nen', dat wij reeds eerder bespraken. Van de 111 afgebeelde vogelsoorten zijn de meeste ook in Nederland waar te nemen. Op de blad-zijde tegenover elke afbeelding (foto in kleur) staan nadere gegevens over dit soort vermeld. Jammer dat over achteruitgang, wettelijke bescherming en gevaren niet veel wordt ver-teld. De kleurenfoto's zijn over het algemeen zeer goed van kwaliteit, terwijl in verhouding weinig nestfoto's werden gebruikt.

Walther Thiede: Strand- en watervogels. 144 pagina's, ver-taling en bewerking voor Nederland door dr. M.A. IJsseling. Ondertitel: De belangrijkste Europese soorten in kleur. Formaat 18 x 11,5 cm. Uitg. W.J. Thieme, Zutphen. Prijs f 16,50.

Der Luchs in Europa

Van 7 tot 9 mei 1978 werd het Eerste Interna-tionale Lynx Colloquium te Murau in Stiermar-ken, Oostenrijk gehouden. Thans zijn de voor-drachten die daar zijn gehouden samengevat in boekvorm door Antal Festetics. Een in-teressant boekwerkje van 356 bladzijden met tal van illustraties. Ook voor Nederlandse na-tuurbeschermers van groot belang kennis te nemen van de achteruitgang van een sterk bedreigde diersoort in Europa.

Uitg. Kilda-Verlag, Greven. Prijs DM 19,80.

Zie ook: C. Kempf, A. Balestreri, U. Wotschkowsky & M. Fernex: Chez nous, le Lynx? Mythes et réalité. 152 pagina's. Les Guides Gesta, 6, rue du Fossé-des-Tanneurs, 67000 Strasbourg.

Bedeutung, Schutz und Regeneration von Hochmooren

In West-Duitsland zijn de hoogveenmoeras-sen in gevaar, zoals ze bij ons al goeddeels zijn verdwenen. Ze behoren dan ook bij onze oosterburen tot de gebieden die het meest gevaar lopen te verdwijnen. Daarmee worden tevens talloze diersoorten en plantensoorten bedreigd. Maar ook als landschapstype zijn deze moerassen van belang, evenals voor de archeologie en landschapsgeschiedenis. Dit hoogst interessante boekje schrijft over de betekenis, bescherming en de regeneratie van hoogveenmoerassen die van belang zijn voor de praktijk van het natuurbeschermings-werk.

Jürgen Eigner & Eckhard Schmatzler: Bedeutung, Schutz und Regeneration von Hochmooren. Naturschutz aktuell nr. 4. Texte zum Naturschutz und zur Landschaftspflege. 78 pagina's, 26 afbeeldingen (1980). Uitg. Kilda Verlag, Greven. Prijs DM 12,80

Grundlagen für ein Fledermaus-Hilfsprogramm

De laatste tijd wordt er erg veel aandacht besteed aan het behoud en de bescherming van vleermuizen. Dit niet ten onrechte omdat deze dieren op schrikbarende wijze in aantal achteruit gaan. In een klein boekje tracht Josef Blab aanwijzingen te geven hoe de vleermuizen geholpen en beschermd kunnen worden, onder meer ook door het plaatsen van vleermuiskasten.

Josef Blab: Grundlagen für ein Fledermaus-Hilfsprogramm. 44 pagina's, 9 afbeeldingen, Engelse samenvatting. Uitg. Kilda Verlag, Greven. Prijs DM 6,80.

Ook bij het ministerie van C.R.M. wordt thans een actie ten behoeve van de bescherming van vleermuizen gehouden. Folders en pos-ters zijn er op aanvraag verkrijgbaar. Het adres luidt Ministerie van CRM, afdeling Fau-na en Flora, Steenvoordelaan 370, 2284 EH Rijswijk Z.-H.

Wat vind ik aan het strand?

In 1940 verscheen van dit boekje de eerste druk. Nu bij de achtste druk, die zojuist ver-scheen, blijkt er nog steeds vraag naar te zijn. Marius Kolvoort vulde de oude tekeningen, waar dit nodig werd gevonden, aan. Bij de vogelplaatjes zijn summieri beschrijvingen, die hier en daar misschien ook wat aan ver-nieuwing of aanvulling toe waren geweest. De Pijlstaart wordt hier nog Pijlstaartend ge-noemd. Wat betreft het lijstje van aanbevolen literatuur worden enkele titels genoemd die zelfs antiquarisch nauwelijks meer verkrijg-baar zijn. Voor de wandelaar langs het strand, die zich realiseert dat er een duidelijke sa-menhang bestaat van wat men er aantreft, een boekje dat in het kort over alles wat in-lichtingen verschaft.

W.J. Prud'homme van Reine: Wat vind ik aan het strand? Ex-cursieboekje voor de Nederlandse Noordzeekust met 425 af-beeldingen van planten en dieren, waaronder 19 gekleurde platen. Ill. L.P. Pouderoyen, Jos. Ruting en M.J.C. Kolvoort, 135 pag., achtste druk (1979). Uitg. W.J. Thieme & Cie., Zutphen. Prijs f 24,50.